

Les xarxes de biblioteques públiques de Catalunya*

El *Butlletí* de l'Associació ha cregut convenient de fer una taula rodona amb les bibliotecàries que en aquests moments són al capdavant de les tres xarxes més importants de biblioteques de Catalunya: Maria Rossinés, Cap de la Xarxa de Biblioteques Públiques de la Caixa de Pensions, que compta amb 111 biblioteques repartides entre Catalunya i Balears; Teresa Rovira, Cap de la Xarxa de Biblioteques Populars de la Diputació de Barcelona, la qual té 93 biblioteques distribuïdes per la província de Barcelona; Maria

Artal, Cap del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, que manté 120 biblioteques públiques repartides per tot Catalunya, de les quals 80 foren traspassades al seu dia per l'Estat i les 40 restants són remodelades o creades de nou per la Generalitat.

Per tenir una idea del creixement anual d'aquestes biblioteques, i vist que es fa difícil esbrinar quin és el pressupost real que cada entitat hi dedica, a causa que l'organització de les tres xarxes és força diferent,

Teresa Rovira i Núria Ventura.

hem preguntat quin és el creixement anual del fons bibliogràfic de cada biblioteca, i així veiem que les biblioteques de la Caixa reben una mitjana d'uns 600 llibres per biblioteca; la Generalitat envia uns 1.200 títols, comptant que una part important correspon al «Suport genèric» dels llibres en català i la Diputació aquest any haurà enviat entre 800 i 900 llibres per biblioteca.

Quant a personal bibliotecari, la Caixa de Pensions té actualment 43 bibliotecaris titulats i 92 auxiliars de biblioteca, la Diputació té 72 bibliotecaris titulats i 49 auxiliars i la Generalitat de Catalunya té 32 bibliotecaris per a les biblioteques públiques (els auxiliars depenen dels respectius Ajuntaments).

Butlletí. Quin és el servei que està fent avui la biblioteca pública? Està fent el paper que li pertoca o està substituint la tasca d'altres tipus de biblioteca?

Teresa Rovira. Les biblioteques canvien quan canvia la societat. No ens hem d'espantar perquè a les biblioteques hi hagi tants escolars i estudiants, perquè avui hi ha molts més estudiants que no hi havia fa quaranta anys. També hi ha una influència dels altres mitjans. En

començar la televisió i en generalitzar-se el seu ús hi va haver una baixa de lectors. Va ser després de la Llei d'Educació del 1970 que va començar a anar molta més gent a les biblioteques. Si bé és cert que la finalitat de les biblioteques no és únicament la d'ajudar a la lectura «interessada» o utilitària, sinó també promoure la lectura «desinteressada», és molt important que els nens i els adolescents vagin a les biblioteques i s'acostumin a acudir-hi, com un primer pas.

Maria Rossinés. Sí que s'està fent tasca substitutòria, perquè els infants van a les biblioteques a fer els deures, a causa de la manca de biblioteques a les escoles i que a casa tampoc no troben l'ambient adequat per treballar. El problema és que els infants són més sorollosos i en certa manera foragiten els adults que no es troben a gust en una biblioteca plena de criatures.

Butlletí. El problema, possiblement, és degut que en la majoria de biblioteques no estan separades les seccions infantils de les d'adults...

M.R. Sí, és evident. Però també hi ha un problema de tria dels fons, que en aquests moments ve bastant condicionat per les necessitats d'aquests lectors més joves.

T.R. Però això passa una mica en tots els països d'Europa, encara que la qualitat de l'ensenyament és més alta.

Butlletí. Però de quina manera es podria arribar a atraure aquests adults que ara no hi acudeixen?

M.R. Per apropar-se a aquests possibles lectors es va pensar el Pla de Dinamització Cultural de les Biblioteques de la Caixa, que ha estat molt positiu perquè s'ha arribat a un públic que normalment no acudia a les biblioteques i, sobretot, perquè se'ls ha donat un

ventall molt ampli d'opcions entre les quals la gent triava la que li interessava més.

Maria Artal. Però cal tenir en compte que els interessos de la gent varien molt entre els pobles petits, els pobles grans i les ciutats, de la mateixa manera que és diferent la problemàtica en les poblacions que tenen un percentatge molt alt d'immigració. En aquests darrers casos, captar-los per a la lectura es fa molt més difícil.

Butlletí. Quina actitud es pensa prendre per tal de donar a conèixer

Maria Rossinés i Núria Reynés.

millor les biblioteques i per promoure la lectura?

T.R. Els lectors no manquen si hi ha un bon fons de llibres.

L'essencial és renovar els fons i promoure que hi acudeixin els infants, així com fomentar el préstec des de menuts.

M.A. Cal també guanyar els adults oferint uns espais que siguin relaxants i acollidors, tot proporcionant un bon fons de revistes i llibres. En aquest sentit, a les nostres biblioteques s'utilitza la «Bibliografia bàsica», i les biblioteques que s'han creat de nou amb aquesta tria han tingut molta acceptació. Dues experiències que s'han fet ha estat intensificar els fons científics i tècnics orientats als universitaris i s'ha notat en tres mesos un augment notable de públic. També quan es creen biblioteques noves es fa prèviament un estudi de la població per tal de condicionar millor els locals i el fons, sobretot perquè els Ajuntaments tendeixen a cedir per a biblioteques locals excessivament petits per a les necessitats de la població.

M.R. També cal aprofitar els mitjans de comunicació per informar del que hi ha a les biblioteques. Per exemple, en alguns pobles les emissores de ràdio

cedeixen espais gratuïts perquè la bibliotecària parli dels llibres nous que ha rebut la biblioteca.

Butlletí. En general manca informació sobre la ubicació de les biblioteques. Una prova és que el nom de biblioteca no apareix a la guia telefònica o que hi ha manca de senyalització a nivell de carrer...

M.A. En els convenis que fa la Generalitat amb els Ajuntaments es remarca que aquests han de posar rètols als carrers indicant: «Biblioteca». Així mateix, cal utilitzar les ràdios, la premsa local; també fer guies de lectura.

M.R. Algunes biblioteques fan guies de lectura en base a una guia patró que es confecciona, i després cada biblioteca en concret hi fa constar la seva bibliografia sobre el tema.

M.A. A les biblioteques infantils també es concerten visites escolars per explicar el seu funcionament i utilització als grups que hi acuden amb els seus mestres, en hores que la biblioteca està tancada. També s'ha demanat a les escoles de formació professional bibliografia dels llibres recomanats pel centre.

Butlletí. Tenint en compte que la situació de cada organisme és diferent, què es preveu en un proper futur: consolidar i millorar

les biblioteques que ja existeixen o bé ampliar amb la creació d'altres de noves?

M.R. Per les informacions que tinc, no es va cap a crear noves biblioteques, sinó a potenciar les que ja es tenen, ampliant el préstec, sobretot tenint en compte que els locals en alguns casos no són massa grans. També es pensa potenciar les seccions de consulta.

M.A. És important que en els locals de nova planta es respectin les normes bàsiques quant a espais i volums, segons la població a servir. La política d'expansió de la Generalitat passaria per consolidar les Centrals de Biblioteques —en aquests moments n'hi ha cinc—, de manera que aquestes coordinin totes les biblioteques que en depenguin. És probable que quan sigui un fet la fusió amb la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, que esperem que es produeixi abans de quatre anys, a la província de Barcelona hi hauria d'haver dues o tres Centrals. Quant a les preferències per a la creació de noves biblioteques, es preveuen dos aspectes: les zones menys dotades a nivell de comarques, el cinturó de Barcelona i la ciutat de Barcelona, on s'hauria d'arribar a una coordinació de planificacions, amb un conveni marc Ajuntament-

Maria Artal.

Generalitat, per tal de cobrir les greus mancances actuals. També es necessita una gran biblioteca pública per a Barcelona, malgrat que encara està amb interrogant si aquestes funcions les farà la Biblioteca Universitària, ja que, remodelada, tindria fons suficients per ser-ho.

T.R. La Diputació, de moment, sembla que intenta posar al dia les biblioteques que es tenen, demanant als Ajuntaments que mantenen biblioteques en locals molt petits que en cedeixin de més grans, sobretot als pobles en què hi ha hagut un creixement notable de la població. També ens cal ampliar el

personal. Quant a la ciutat de Barcelona, de moment no s'ha vist per part dels responsables de l'Ajuntament cap intenció decidida de cobrir les alarmants mancances de lectura pública que la ciutat pateix.

Butlletí. Com s'enfocaria l'aspecte de la mecanització en les diferents xarxes: mecanitzar per estalviar personal, per millorar serveis...?

M.A. La mecanització no pot substituir el personal i més tenint en compte que actualment manca personal.

M.R. La mecanització ajuda a millorar els serveis, sobretot la informació als lectors. En altres països la mecanització és una ajuda per solucionar el control, la compra i la gestió de les xarxes, així com la col·lecció local. Un altre aspecte important que amb la mecanització se solucionar és el catàleg col·lectiu. Nosaltres pensem que a curt termini es podrà eliminar la fitxa de cartró i passar a la microfita, encara que sigui una solució que no satisfaci totalment.

T.R. Crec que malgrat tot és important poder manipular personalment les fitxes, per a tenir un catàleg més unificat, encara que

això representi una acció més artesanal.

Butlletí. ¿En aquests moments es fa, igual que en altres països, algun tipus d'investigació sobre la lectura i la manera que la tasca de les biblioteques s'insereixi més profundament en el seu context?

T.R. Les mancances actuals de les biblioteques són prou importants perquè tot l'esforç vagi dirigit en aquesta direcció: renovació dels fons, adequació dels locals, etcètera.

M.R. La urgència de solucionar els problemes diaris i la manca de personal fa que de moment no es puguin plantejar gaires coses més.

Butlletí. Com es preveu una coordinació entre les Xarxes, per tal d'evitar duplicitats i planificar millor els serveis?

M.A. Seria interessant que cada dos mesos aproximadament es fessin reunions per planificar l'acció i la creació de noves biblioteques.

T.R. Es podria intentar que en casos en què una Xarxa té una biblioteca comarcal en un lloc i l'altra Xarxa crea una biblioteca filial en un poble dels voltants, en pugués dependre. També caldria fer

algunes reunions per posar-se
d'acord en qüestions de tipus
tècnics: la catalogació, classificació,
etcètera.

* Aquesta taula rodona amb les Caps de
Biblioteques Públiques de la Caixa de
Pensions, la Diputació de Barcelona i la
Generalitat de Catalunya ha estat feta per
Núria Reynés i Núria Ventura.